

LORIN-Nytt

Medlemsblad för Släktföreningen LORIN-ättlingar från Rök i Östergötland

Nr 3 • Juni 2003

Klockarna Lorins kyrkor

Per Larsson och hans efterkommande ättlingar, vilka också blev klockare och organister, var knutna till fem kyrkor – Rök, Harstad, Bjälbo och Ölmsstad samt Väderstad – och vi ska här ge en kortfattad beskrivning av tre av dessa.

Röks kyrka

I Röks gamla kyrka tjänstgjorde Per Larsson mellan åren 1709 och 1754 liksom sonen Isak 1754–1811. Denna kyrka torde ha blivit uppförd på 1100-talet och var relativt liten, 39×12 alnar, dvs cirka 24×7 meter. År 1850 hade socknen 1250 invånare och eftersom det var kyrkoplikt förstår man att det kunde bli trångt. Snart nog började man välva planer på en utbyggnad. Till slut stannade man dock för att uppföra en helt ny kyrka. Beslut om detta togs den 25 november 1827. Det dröjde dock till

1843 innan den kulturhistoriskt värdefulla kyrkan brutalt revs ned. Den nya kyrkan stod klar 17 augusti 1845 och fick väldiga dimensioner. Inte mindre än cirka 45×15 meter. Nu hade man nog gärna velat ha kvar den gamla kyrkan i mer än ett hänseende. I den nuvarande kyrkan kan man i alla fall beskåda en hel del gamla inventarier från Per Larssons och hans son Isaks tid.

Det var dock i den gamla kyrkan som "våra" klockare var verksamma. Det som man mest förknippar Röks kyrka med är, trots allt, inte våra kära klockare utan den märkliga runstenen utanför, som årligen besöks av tiotusentals turister. När Per och Isak tjänstgjorde i Rök låg den inmurad i det dåvarande sockenmagasinet. Säkert funderade de många gånger över de konstiga krumelurerna och kunde väl inte ana

vilken publikmagnet stenen en gång skulle utgöra.

Tydligen måste det stundom ha varit lite si och så med orgelspelet för Per Larsson. I en inventarieförteckning från 1755 omtalas nämligen "ett litet odugligt orgelverk", medan man 1752 hade köpt in en ny orgel av "Directeuren Wistenius uti Linköping för 1200 Dr Kopparmynt". Denna fick dock huvudsakligast trakteras av den nye organisten Anders Runqvist, eftersom Isak Lorin enbart hade tjänst som klockare. Under någon kortare tid (1735) tjänstgjorde emellertid Isaks bror Lars som organist innan han 1737 flyttade till Ölmsstad.

Harstads kyrka

Den yngste av Per Larssons söner, Jonas Lorin, född 1734, blev redan som

Så här tedde sig Röks gamla kyrka då Per Larsson och Isak Lorin var verksamma där. Teckningen är utförd av lantmätaren J F Kock i början av 1800-talet.

Harstads kyrka var omgiven av en mer än två meter hög bogårdsmur. Precis till höger om kyrkan skymtar taken till klockaregården, där både Jonas och Nils bodde en tid. J F Kock har på dagen, 30 mars 1807, angett när han avbildade kyrkan och dess omgivningar. Nu är allt jämnat med marken.

16-åring vald till klockare och organist i Harstads församling. Han tjänstgjorde där till sin död 1799 och efterträddes av sin son Nils, som också var församlingen trogen ända till döden 1847. Också Harstads kyrka torde ha blivit uppförd under 1100-talet men blivit ombyggd vid kanske mer än ett tillfälle. Det var en ovanligt stor kyrka, cirka 18 meter lång inklusive tornet och 11 meter bred jämte vapenhus och gravkor. Detta är mycket för att vara en lands-

ortskyrka. Den var nästan dubbelt så stor som Väderstads gamla kyrka. Efter beslut om att bygga en gemensam kyrka för de båda församlingarna revs båda kyrkorna, Harstad 1826 och Väderstad 1827. Mycket av inventarierna från Harstads kyrka såldes på allmän auktion. Däribland en brudkrona och liturgiska föremål liksom orgeln. Den senare var från 1750 och hade inköpts för 1500 riksdaler. Den var således ny då den unge Jonas fick nöjet

att traktera den. Också sonen Nils fick spela på detta instrument och det måtte säkert ha känts tungt då han tvingades att hålla auktion på den.

På platsen där kyrkan låg, alltså alldeles intill Bosgården, finns nu nästan ingenting som minner om att där legat en kyrka, inte en enda gravvård och inga skönjbara grunder. Svaga förhöjningar syns efter de en gång så mäktiga bogårdsmurarna. Tack vare prästen Per Carlsson Hanner gjordes 1843

När Nils Lorin var klockare i Bjälbo fanns fortfarande så här mycket kvar av den gamla bybebyggelsen. Av allt att döma var det klockaregårdens hus som låg till höger om kyrkan. Teckning av J F Kock under tidigt 1800-tal.

en uppmätning av lämningarna efter de då synliga lämningarna. Han biträddes då av den minnesgode Nils Lorin.

I Väderstads nya kyrka finns ett flertal inventarier från båda kyrkorna liksom uppe i tornkammaren. Ända till för ett tiotal år sedan kunde man i en av Appunagårdarna se de imponerande dörrarna som lett upp till orgelläktaren. Dessa gick dock förgängelsen tillmötes vid en brand. Av en händelse råkar jag dock ha i min ägo nyckeln till denna dörr. I Haddestads storgård förvaras ännu de stora ytterdörrarna till kyrkan, vilka tydligen inköptes av dåvarande ägaren till gården i samband med den nyss omtalade lösöreauktionen.

Bjälbo kyrka

I denna kyrka tjänstgjorde under en kort tid, 1796–1799, Nils Lorin som klockare och organist. Kyrkan är särskilt känd för sin anknytning till den s.k. folkungaätten med Birger jarl som den främste företrädaren. Strax innan Nils tillträdde sin tjänst där hade kyrkan blivit föremål för en omfattande ombyggnad, varför det i princip var en helt ny kyrka, med undantag av det tidigare-

deltida tornet, han fick tjänstgöra i.

Detta var emellertid inte den första kyrkan på platsen. 1982 fann man ett hundratal meter norr om nuvarande kyrkan spår efter en träkyrka från 1000-talet. Framför altaret på denna lilla kyrka fanns en grav, påträffad redan 1954. Över denna låg en runristad häll, som innan den hamnade där använts ett par gånger tidigare, allra först som en del av en s.k. Eskilstunakista. Den som låg begravd i träkyrkan med denna förnämliga placering tror man kan vara en av de äldsta företrädarna för folkungaarna, Folke den tjocke, Birger jarls farfars far.

I detta sammanhang är det kanske dock av mera intresse att det nog inte var av en slump som Nils Lorin fick sin första tjänstgöring i Bjälbo. I denna socken bodde då den tydligen mycket inflytelserike Per Rendahl från Ölmsstad. Dennes mor, Annika Regina Eskilsson, var änka efter klockaren och organisten i Ölmsstad, Lars Lorin, alltså son till Per Larsson från Rök. När Lars avled 1752 gifte änkan om sig med efterträdaren, Gustaf Persson Rendahl, som för övrigt var född i Svanshals. I

gifvet med Lars hade hon fyra söner, av vilka en, Friedric Lorin, också blev klockare och organist. Nils och Friedric var således kusiner och Per halvkusin. Även den senare hade en tid tjänstgjort som organist och klockare i Ölmsstad. Per Rendahl och hans hustru Maria Ölander, änkeprostinna från Ölmsstad, har lämnat spår efter sig i Bjälbo kyrka. Där förvaras nämligen ett antependium i flamskvävnad som makarna donerade till församlingen 1794.

Om Nils Lorins gärning i Bjälbo är inte så mycket känt. Tydligen var han dock uppskattad och åtråvärd, eftersom sockenmännen i Harstad sedan Jonas Lorin avlidit 1799 inte ville ha någon annan än Nils att efterträda fadern. Där kom han sedan att stanna fram till sin död 1847. Tack vare "Arn-febern" har nu också denna kyrka sent omsider kommit i ropet. En utställning om kyrkan och dess starka anknytning till folkungaätten har ordnats i tornet, vilken är väl värd ett besök.

Olle Lorin

Olle Lorin 80 år

Lorin-släktens främste forskare och tillskyndaren av släktföreningen, Olle Lorin, fyllde 80 år den 23 maj.

Lördagen den 31 maj höll han öppet hus i sitt hem i Torsälla och hade tur med vädret så att alla de drygt 50 uppvakta kunde sitta ute i den vackra trädgården och njuta av både Guds natur och bordets gåvor.

Att Olle har betytt mycket för forskningen om släkten Lorin är ovedersägligt och med sin journalistiska bakgrund har han lätt för att uttrycka sig både i skrift och muntligt, vilket har resulterat i några skrifter om släkten Lorin samt artiklar i flera nummer av detta släktblad.

Vi önskar Olle fortsatt god hälsa och hoppas att vi får läsa mer av hans penna framöver.

Hans Lorin

Släkten LORIN från Rök i Östergötland

En sammanställning av egna och andra släktforskares resultat
av Hans Lorin

Fjärde omarbetade och utökade utgåvan

Har du köpt boken om släkten Lorin?

Beställ den hos Hans Lorin, Nylundsgatan 5,
682 33 Filipstad, telefon 0590-103 02.

Boken omfattar 36 sidor i A4-format och
kostar 60 kronor + porto (1 bok 22 kr, 2–3
böcker 33 kr, 4–6 böcker 44 kr)

Det framkommer ständigt nya uppgifter som påverkar innehållet i släktsammanställningen. Det kan vara helt nya uppgifter men även små rättelser som kan vara av betydelse. Då det lär dröja länge innan en nytryckning kan bli aktuell kom-

mer tillägg och rättelser att redovisas i LORIN-Nytt.

Meddelande om tillägg och rättelser mottages tacksamt under adress
Hans Lorin, Nylundsgatan 5, 682 33 Filipstad.

kursiv stil = ny eller ändrad uppgift

sidan 13

F42 42 1 Gösta Johansson, *1.10.1917 i Väderstad, †14.4.2003 i Väderstad. ---

sidan 23

F66 12 71 1 Magnus Lorin, *10.1.1968 i Motala. Gift 23.11.2002 med Marie Nilsson, *23.8.1966 i Motala.

F66 12 71 13 Elis Lars Magnus Lorin, *23.8.2002 i Motala.

sidan 25

F66 23 2 Birger Oskar Lorin, --- Gift med Maj Elisabet Svennberg, --- †12.3.2003

sidan 27

F66 24 23 1 Irene Therese Sjögren, *17.11.1971 i Vaksala. Sambo med Göran Andreas Hoffman, *2.4.1970 i Enköping.

F66 24 23 11 Anton Andreas Hoffman, *11.1.2000 i Gamla Uppsala.

F66 24 23 12 Maja Therese Hoffman, *28.12.2001 i Tillinge.

F66 24 23 2 Johan Arne Sjögren, *28.9.1974 i Vaksala. Sambo med Marina Lundqvist, *28.5.1974 i Göteborg.

F66 24 23 21 Tilde Sofia Sjögren, *1.8.2002 i Vårfru fg, Enköping.

sidan 30

F66 44 11 Göran Westerberg, *26.2.1946 i Landskrona. Gift med Inga-Maj Karlsson.

F66 44 11 1 Mikael Westerberg, *1972. Sambo med Helen Forslund.

F66 44 11 11 Emma Eleonora, *26.2.1997 i Vadstena.

F66 44 11 12 Tilde Kristina, *21.2.1999 i Vadstena.

F66 44 11 2 Henrik Westerberg, *12.5.1976

sidan 32

F68 12 22 2 Patrik Karl Edward Sherborne, *13.6.1994 i Kangaloon, Australien.

Ny släkträff i mitten av september

Vid förra släkträffen på Höje i augusti 2002 utsågs en interimsstyrelse för den nybildade släktföreningen. Avsikten var att interimsstyrelsen skulle arbeta fram förslag till stadgar och kalla till ett konstituerande möte under försommaren 2003. Stadgeförslag finns framtaget men av olika skäl har inte tid funnits att kalla till ett möte i den årstid, som är som allra vackrast men också mest jäktig för alla med jordbruk i alla storlekar,

från kolonitäppa till storjordbruk. Interimsstyrelsen har därför funnit det lämpligt att i stället planera in detta möte i mitten av september.

Lördagen den 13 september träffas vi på Höje skogsgård på Omberg, i första hand för att hålla ett föreningsmöte, där släktföreningen formellt bildas och behövliga funktionärer väljs. Finns tid över kan det hända att någon berättar mer om släkten Lorin.

Kallelse med uppgift om tid och plats samt förslaget till stadgar kommer att sändas ut till alla medlemmar i god tid före mötet.

Den som har synpunkter eller frågor om föreningsbildningen eller önskemål inför träffen får gärna ringa eller skriva till någon av oss i interimsstyrelsen. Adresser finns längst ned på denna sida.

Släktföreningen LORIN-ättlingar från Rök i Östergötland

Interimsstyrelse

Hans Lorin, Nylundsgatan 5, 682 33 Filipstad, tfn/fax 0590-103 02

Olle Lorin, Fräkengatan 10, 644 35 Torshälla, tfn 016-35 76 19

Morgan Lorin, Dalievägen 8, 291 50 Kristianstad, tfn 044-10 96 44

Medlemsavgiften 50 kronor/år inbetalas på postgirokonto 59 91 11-2 (Hans Lorin) med angivande av "Släktföreningen" på talongen